

Łukasz Remisiewicz

Egzamin w perspektywie socjologicznej

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2016

Spis treści

Podziękowania	7
Wprowadzenie	9
Rozdział 1. Egzamin jako problem badawczy	15
1.1. W poszukiwaniu zadowalającej definicji	16
1.2. Egzamin i paraegzamin	19
1.3. Krótka społeczna historia egzaminu	21
1.3.1. Rytuały ocenianie w społeczeństwach prostych i w Sparcie	21
1.3.2. Początki instytucji egzaminu w Grecji i Mezopotamii	26
1.3.3. Rozwój egzaminów administracyjnych w Chinach	28
1.3.4. Systemy egzaminacyjne w Europie od średniowiecza do XIX wieku	32
1.3.5. Ku standaryzacji – od XX wieku do dziś	35
1.3.6. Japońskie „piekło egzaminacyjne”	38
1.3.7. Nowe formy egzaminowania jako skutek rozwoju mediów masowych	41
1.3.8. Zróznicowanie egzaminów na przestrzeni dziejów	43
1.4. Egzamin w innych naukach	45
1.4.1. W pedagogice	46
1.4.2. W psychologii	50
1.4.3. W poradownictwie	53
1.4.4. W etyce	56
1.5. Egzamin w świetle zastanych teorii socjologicznych	61
1.5.1. Karol Marks – egzamin jako chrzest wiedzy	62
1.5.2. Max Weber – egzamin jako selekcja biurokratyczna	64
1.5.3. Egzaminy szkolne a ideał merytokracji	65
1.5.4. Neomarksizm i teorie reprodukcji ekonomicznej	67
1.5.5. Kredencjalizm – egzamin jako kontrola przydzielania dyplomów	69
1.5.6. Pierre Bourdieu i Jean-Claude Passeron – egzamin jako motor reprodukcji	71
1.5.7. Niklas Luhmann – egzamin jako łącznik międzysystemowy	73
1.5.8. Michel Foucault – egzamin jako opresja władzy	74

Rozdział 2. Socjologiczna teoria egzaminu	78
2.1. Micro-macro link	79
2.1.1. Teoria racjonalnego wyboru Colemana	81
2.1.2. Interakcyjne podejście Collinsa	86
2.1.3. Użyteczność teorii	95
2.2. Rzeczywistość społeczna na egzaminie	98
2.2.1. Formalna i biurokratyczna specyfika egzaminów	98
2.2.2. Sytuacja egzaminu	104
2.3. Podstawowa (modelowa) charakterystyka interakcji na egzaminie	115
2.3.1. Przygotowanie do egzaminu	115
2.3.2. Statyczny model egzaminu	122
2.3.3. Dynamika relacji	126
 Rozdział 3. Empiryczne badanie cech konwersacji egzaminacyjnych	129
3.1. Przebieg badania	129
3.1.1. Metody zbierania materiałów	129
3.1.2. Dylematy etyczne związane ze zbieraniem materiałów	131
3.1.3. Prezentacja danych	134
3.2. Analiza przebiegu konwersacji	139
3.2.1. Władza-OS	140
3.2.2. Władza-S	144
3.2.3. Formalność i nieformalność	146
3.2.4. Styl konwersacji	149
3.2.5. Za kulisami	160
 Zakończenie	167
Literatura	172
Examination in Sociological Perspective (Summary)	184
Nota o autorze	187